

Leletmentések az ún. Bécsi úti temető északi részén

*(Budapest, III. Farkastorki út, Bécsi út,
Váradi utca, Perényi utca)*

A Bécsi út mentén végighúzódó, több parcellás temető léte már régóta ismert a kutatás számára, az évek folyamán azonban minden esetben különböző beruházások földmunkáival párhuzamosan végzett leletmentések során váltak ismertté a temető északi szakaszának egyes sírjai. (TOPÁL 1993) Nem voltunk jobb helyzetben az idei évben sem, bár 1999 folyamán a III. Bécsi út nyugati oldalán, a Váradi utcától a Farkastorki útig terjedő szakaszon több alkalommal végeztünk építési munkához, illetve közműárok készítéséhez kapcsolódóan leletmentést. (1. kép)

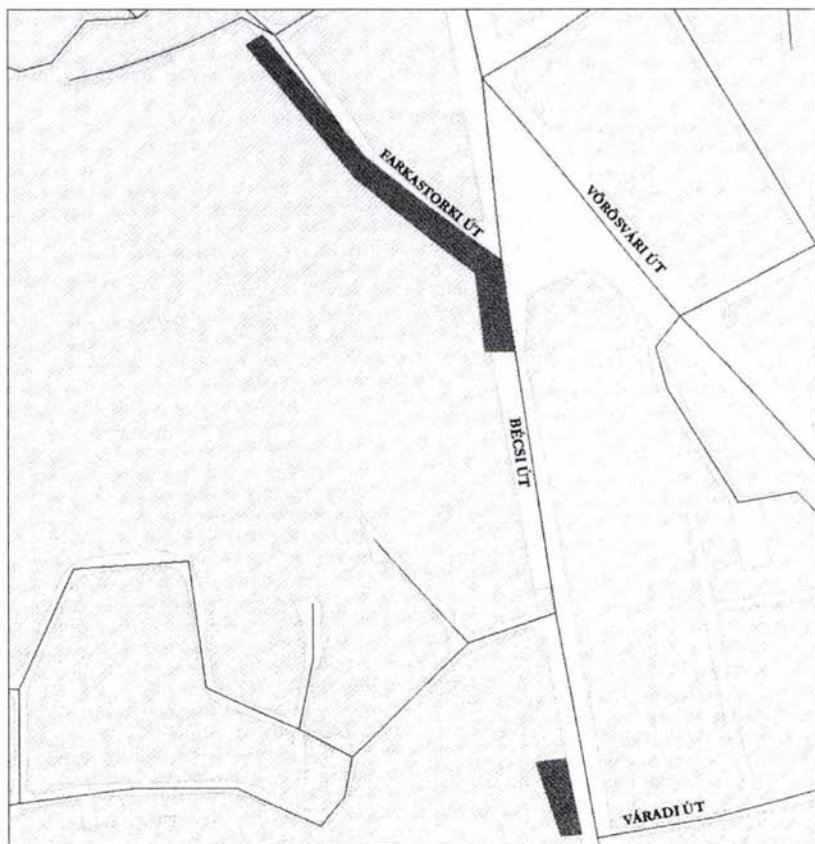
A Bécsi út – Farkastorki út – Perényi utca – Nagybátonyi út által határolt területen 1998-ban megkezdett építkezés és közművesítés folyamán előkerült leletek egy részéről már beszámoltunk. (FACSÁDY 1998) A munka az idei évben tovább folytatódott, s részben a Bécsi út mentén készített közműárkokban, részben az épület alapozási

Rescue Excavations in the Northern Part of the so-called Bécsi Street Cemetery

*(Budapest, District III, Farkastorki
Street, Bécsi Street, Váradi Street,
Perényi Street)*

The existence of a cemetery with several sectors along the Bécsi Street has long been recognized by research. The individual graves of the northern part of the cemetery were unearthed during rescue excavations conducted parallel to the earthmoving work of various developers. (TOPÁL 1993) The situation was no better this year either, although we able to carry out rescue excavations several times in 1999 on the western side of the Bécsi Street along the stretch between the Váradi and the Farkastorki Streets in connection to construction works and the digging of trenches for public utilities. (Figure 1)

Some of the finds uncovered during the construction work and the laying down of public utilities started in 1998 in the area bordered by the Bécsi, the Farkastorki, the Perényi and the Nagybátonyi Streets have already been published. (FACSÁDY 1998) The exca-

1. kép: Helyszínrajz a leletmentésekről

Figure 1: Ground plan of the rescue excavations

munkája közben kerültek elő római kori leletek. Sajnos, módszeres feltárássra most sem kerülhetett sor, így a temető későbbi elemzésekor megfigyeléseinkből csak óvatos következtetéseket vonhatunk le. Szarkofágot, kőlapokból összeállított sírt, különböző téglasírt, földsírt és hamvasz-

varions continued this year. Finds from the Roman period were found partly in the trench dug for public utilities along Bécsi Street and partly during the digging of the foundations of the building. Regrettably, no methodical excavations could be carried out and consequently only

tásos sír nyomát egyaránt megfigyelhettünk. A sírok többsége feldőlt, bolygatott volt, néhány azonban már a jelenlegi építési munka során sérült. A kibontott sírok megmaradt mellékletei között agyagkorsó, üvegpohár, mécses, bronzfibula mellett egy arany függőt (2. kép) is feltártunk, illetve az egyik észak-déli csontvázas, frissen bolygatott sírban egyéb mellékletek mellett fa írotábla nyomát dokumentáltuk.

Az előbbi területtől kissé délebbre ugyancsak közműárok adott lehetőséget novemberben a római kori te-

2. kép: Arany függő az egyik sírból
Figure 2: Gold pendant from one of the graves

very careful conclusions can be drawn from the observations made during the analysis of the cemetery. We could observe sarcophagi, graves made of stone slabs, various brick graves and shaft graves as well as cremation burials. The majority of the graves had been robbed and some others were destroyed by the modern construction work. Among the surviving finds from the uncovered graves, we unearthed clay jugs, glass vessels, lamps, bronze fibulae and a gold pendant (Figure 2). The remains of a writing tablet could also be documented in addition to other finds, in one of the north-south oriented, recently robbed inhumation graves.

Somewhat to the south of the previous area, a smaller part of the Roman cemetery could be observed in a trench excavated for public utilities in November. Sixteen graves from a section of the cemetery were unearthed in the trench opened for remote heating pipes. One of the graves was cremation, one was a shaft grave, four were brick graves, one was an inscribed sarcophagus and the rest were made of stone slabs. (Figure 3) The fragments of earlier inscribed stones and of *loricae* were used for the construction of the stone graves. All the graves

mető egy kisebb kiterjedésű részének megismerésére: egy készülő távhővezeték nyomvonalában tárhattuk fel a temetőrészlet 16 sírját. Ezek között egy hamvasztásos, egy földsír, négy téglasír volt, a többi kőlapokból összeállított sír, valamint egy feliratos szarkofág volt. (3. kép) A kősírok készítéséhez korábbi feliratos kövek töredékeit, illetve loricæ töredékeket használtak fel. A sírok mindegyike feldúlt, kirabolt, már melléklet nélküli volt, közöttük kis utcák nyomait figyeltük meg.

A temetőrészekben egymásra temetkezést nem tapasztaltunk. A különböző rítusú temetkezések viszonylag szabályos rendben és távolságban kerültek elő, ami a sírok helyének megjelölésére utal. A sírok túlnyomó többsége nagyjából észak-déli tájolású volt. A kevés melléklet alapján is a temetőrész hosszú használati idejét kell feltételeznünk, a 3–4. század folyamán.

A megfigyelt terület több pontján tárhattunk fel egy észak-déli irányú vízvezeték, melynek körülbelül 25 méteres szakaszát követhettük folyamatosan a Várad utcai leletmen-

3. kép: Temetőrészlet a távhővezeték árkának területéről
 Figure 3: Detail of the cemetery from the area of the trench of the remote heating pipe

had been violated and robbed, none of them contained finds. We could observe traces of narrow paths between them.

We could not observe that burials overlapped each other. Burials employing different rites were found at a relatively regular order and distance, which implies that the graves had been marked. The overwhelming majority of the graves had a north-south orientation. Even

4. kép: Sírkő
Figure 4: Gravestone

téskor. A 80-100 centiméter széles építmény belső mérete 25 centiméter volt, a víz vezetésére vastag, téglaszínű terrazzoval bélelt. Tetejét sima kőlapokkal fedték, melyeknek maradványait néhány helyen még feltárhattuk. A sírok többsége követi a vízvezeték irányát, sőt, néhány sír nyugati oldalát magának a vízvezetéknek oldalfala alkotta. Egy kelet-nyugati kutatóárok alapján

the few remaining finds suggests that this part of the cemetery was in use for a long period in the 3rd and 4th centuries.

A north-south oriented water conduit was unearthed in several parts of the surveyed area and we could follow an approximately 25 m long contiguous stretch during the rescue excavations on the Váradi Street. The inner width of the 80-100 cm broad construction measured 25 cm, the water ran within a thick, brick-coloured terrazzo lining. The top was covered by smooth stone slabs, some fragments of which could

be unearthed in some places. The majority of the graves followed the direction of the water conduit, and in some cases, the side wall of the conduit was used as the western wall of the graves. Based on a trench opened in an east-west direction, it seems that the water conduit was also the western border of the burials although it functioned in an earlier period.

úgy tűnik, hogy a vízvezeték egyben a temetkezések nyugati határa is volt, bár használata annál korábbi időpontra tehető.

A temető mindkét területéről kerültek elő sírhoz nem köthető domborműves és feliratos, mészkőből faragott nagyméretű sírkövek. (4. kép)

Facsády Annamária

Irodalom/References:

FACSÁDY 1998 – FACSÁDY A., Leletmentés az ún. Bécsi úti temető északi részén. Aquincumi füzetek 5 (1998) 95-98.

TOPÁL 1993 – TOPÁL J., Roman cemetery of Aquincum, Pannonia – The western cemetery Bécsi road I., Budapest (1993)

Large tombstones carved from limestone with reliefs and inscriptions were found in both sections of the cemetery without any relation to the graves. (Figure 4)

Annamária R. Facsády